

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 26 februari 2019

Mål nr

Ö 1825-18

ANMÄLARE

Gävle tingsrätt

Box 1194

801 36 Gävle

PARTER

Kärande vid tingsrätten

Bergvik Skog Väst AB, 556610-5358

Trotzgatan 25

791 71 Falun

Ombud: Advokaterna MR och RW samt jur.kand. LJ

Svarande vid tingsrätten

Länsförsäkringar Gävleborg, 585001-3086

Box 206

801 03 Gävle

Ombud: Advokaterna JG och HT

Dok.Id 157871

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstodomstolen.se	

SAKEN

Hänskjutande enligt 56 kap. 13 § rättegångsbalken

**BESLUT OM HÄNSKJUTANDE ENLIGT 56 KAP. 13 §
RÄTTEGÅNGSBALKEN**

Gävle tingsrätts beslut 2018-04-10 i mål T 1944-17

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att Bergvik Skog Väst AB:s skada har uppkommit i följd av trafik med motordrivet fordon i den mening som avses i trafikskadelagen (1975:1410).

SKÄL**Målet vid tingsrätten**

Vad målet gäller

1. Den 31 juli 2014 utbröt en mycket omfattande skogsbrand i Västmanland. Branden orsakades av ett skogsfordon som utförde markberedningsarbeten på ett kalhygge beläget på en fastighet tillhörig Bergvik Väst. Fordonets däck hade metallband fästa runt sig. Hastigheten var uppskattningsvis två–tre km/tim. Någon del av fordonet eller dess tillkopplade redskap orsakade vid framförandet antändning av vegetation eller annat organiskt material. Branden spred sig och utvecklades till en av de största svenska skogsbränderna i modern tid.

2. Skogsfordonet var klassat som tung terrängvagn (se 2 § lagen, 2001:559, om vägtrafikdefinitioner). Det var trafikförsäkringspliktigt och trafikförsäkrat hos Länsförsäkringar.

3. Markberedningen på kalhygget utfördes genom s.k. harvning med två harvredskap som var fastmonterade på skogsfordonet. Vid sådan harvning vänds vegetation och jord upp med redskapen, vilket sker samtidigt som fordonet förs framåt med motorns kraft. Motorn ger också kraft åt harvredskapen så att dessa kan rotera. Harvning förutsätter alltså att fordonet förs framåt och att dess motor är i gång.

Parternas talan

4. Bergvik Väst har väckt talan vid tingsrätten och yrkar där att Länsförsäkringar ska utge trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen (1975:1410) med 8 500 000 kr avseende sakskada (värdeminskning av fastigheten). Bergvik Väst gör gällande att bolagets skada har uppkommit i följd av trafik med det aktuella fordonet.

5. Länsförsäkringar bestrider yrkandet och gör gällande att fordonet vid tillfället inte var i trafik i trafikskadelagens mening och att det i vart fall inte föreligger adekvat orsakssamband mellan trafiken och skadan, i den meningen att branden inte innebär ett förverkligande av en typisk trafikrisk.

Den hänskjutna frågan och utgångspunkterna för prövningen

6. Tingsrätten har med stöd av 56 kap. 13 § rättegångsbalken hänskjutit frågan om Bergvik Västs skada har uppkommit i följd av trafik med motor-drivet fordon i den mening som avses i trafikskadelagen.

7. Parterna är ense om följande utgångspunkter:

- att fordonet, när det under utförande av markberedning framfördes på kalhygget, användes på ett normalt sätt och för sitt ändamål,
- att framförandet av fordonet under utförande av markberedningen orsakade branden och skadan, samt
- att branden och skadan var förutsebara och påräkneliga följder av framförandet av fordonet.

Innebörden av rekvisitet ”skada i följd av trafik”

8. Trafikskadeersättning utgår för person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik med ett motordrivet fordon som omfattas av trafikskadelagen (se 1 och 8 §§).

9. Begreppet skada i följd av trafik har i rättspraxis getts en vidsträckt innebörd till den skadelidandes fördel. På så sätt har den strikta ansvarsgrund som trafikskadeersättningen vilar på i viss mån kommit att omfatta även risker som inte är direkt avhängiga av motortrafikens särskilda farlighet.

10. Trafikskadelagens tillämpningsområde avgränsas emellertid dels genom begreppet trafik, dels genom kravet på orsakssamband i det att skadan ska ha uppkommit ”i följd av” trafiken. Orsakssambandet ska i det enskilda fallet också ha varit adekvat; skadan ska ha legat i linje med den påräkneliga risken med den trafik som orsakat den. (Se ”Brinnande bilen” NJA 2017 s. 622 p. 5 med hänvisningar.) Att motordrivna fordon har skiftande användningsområden innebär vidare att de risker som är förknippade med bruket av fordonen kan variera.

11. Ett fordon kan anses vara i trafik även i situationer då fordonet vid skadetillfället är stillastående (se bl.a. NJA 1988 s. 221 och NJA 2007 s. 997). Om däremot ett stillastående fordon vid skadetillfället inte varit ett

transportmedel utan endast utgjort ett arbetsredskap kan bedömningen bli en annan (se bl.a. NJA 2016 s. 142 om användning av mobilkran).

12. Uttrycket skada i följd av trafik innebär inte någon begränsning till att fordonet ska vara på allmän väg eller på annan särskilt inrättad färdväg. Även skada som orsakas av ett skogsfordon på en arbetsplats i skogen eller av en traktor på en åker kan alltså räknas som trafikskada i trafikskadelagens mening. (Jfr SOU 1974:26 s. 262 och prop. 1975/76:15 s. 21.)

13. Den rättstillämpning som har utvecklats i svensk praxis täcker in det minimiskydd som ansvarsförsäkringar för motorfordon ska ge skadelidande enligt unionsrätten (jfr EU-domstolens domar Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908 och Núñez Torreiro, C-334/16, EU:C:2017:1007 rörande det unionsrättsliga begreppet ”användning av fordon”).

Bedömningen av den hänskjutna frågan

14. När fordonet under markberedningsarbetet framfördes på kalhygget användes det på ett normalt sätt och för sitt ändamål. Fordonet brukades då som ett transportmedel och har därmed varit i trafik när branden uppkom.

15. Parterna är ense om att det vid körning med skogsfordon i skogsmiljö rent allmänt finns en beaktansvärd risk för brand, särskilt vid torr och varm väderlek. Det är också ostridigt att den aktuella branden och skadan orsakades genom inverkan av fordonet.

16. Parterna är överens om att den uppkomna skadan varit en förutsebar och påräknelig följd av framförandet av fordonet. Skadan har inneburit ett förverkligande av en risk som är nära förknippad med användningen av en terrängvagn i skogsbruk. Under sådana förhållanden bör skadan anses ha uppkommit i följd av trafik.

Slutsats

17. Bergvik Västs skada har alltså uppkommit i följd av trafik med motordrivnet fordon i den mening som avses i trafikskadelagen. Den av tingsrätten ställda frågan ska besvaras i enlighet med detta.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ingemar Persson, Lars Edlund (referent), Stefan Johansson och Eric M. Runesson
Föredragande justitiesekreterare: Josefine Wendel